

ბულბაათ რცხილაძე

რელიგიური წარმოდგენების გავლენა ამერიკის შეერთებული შტატების საგარეო პოლიტიკაზე

ყოველგვარი გადაჭარბების გარეშე შეიძლება ითქვას, რომ რელიგიური თვალსაზრისით ამერიკის შეერთებული შტატები თავისი დაარსებიდან და კიდევ უფრო ადრეული, კოლონიური პერიოდიდან მოყოლებული, სექტების ქვეყანაა. თუმცა წინამდებარე წერილში, რომელიც 2008 წელს ჩემ მიერ ქართულ ენაზე გამოცემული კრებულის („ამერიკის შეერთებული შტატების საგარეო პოლიტიკის საფუძვლები ამერიკელი და ევროპელი ავტორების მიხედვით - დასკვნები საქართველოსთვის“, თბილისი, გამომცემლობა „წიგნის სახელოსნო“) გადამუშავებულ მცირე ნაწილს წარმოადგენს, სიღრმისეულად არ იქნება განხილული ამერიკის მოსახლეობის რელიგიური თავისებურებები, არამედ ამ რელიგიური მიმდინარეობებისა და აშშ-ის საგარეო პოლიტიკას შორის არსებული ურთიერთკავშირის ზოგიერთი ასპექტი იქნება წარმოდგენილი. ამერიკელთა რელიგიური წარმოდგენების ირიბი, ხშირად კი პირდაპირი გავლენა მათი სახელმწიფოს პოლიტიკაზე ძალიან დიდია, იმისდა მიუხედავად, რომ აშშ-ის კონსტიტუციით რელიგია და პოლიტიკა ერთმანეთისგან გამიჯნულია.

წინადადება — „ჩვენ ქრისტიანი ვართ“ — ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტთაგან საჯაროდ უკანასკნელად ჰარი ტრუმენმა წარმოთქვა 1947 წელს.¹ ამის შემდგომ პერიოდში აშშ მოსახლეობაში არაქრისტიანთა წილი საკმაოდ გაიზარდა და სახელმწიფოს მეთაურს მსგავსი ფრაზების გამეორება აღარ შეეფერებოდა. პატრიკ ჯ. ბიუკენანი — პრეზიდენტების ნიქსონისა და რეიგანის მრჩეველი, რუსუბლიკური პარტიის ერთ-ერთი საპრეზიდენტო კანდიდატი 1992-სა და 1996 წლებში — თავის წიგნში „დასავლეთის სიკვდილი“² ვერცლად საუბრობს ამერიკის დექრისტიანიზაციაზე. მას მოჰყავს სხვადასხვა ფაქტი: სასამართლოებმა 1948 წლიდან აკრძალეს სკოლებში რელიგიის ნებაყოფლობითი შესწავლა, 1963 წელს ანტიკონსტიტუციურად გამოცხადდა ბიბლიის დამატებითი

¹Эдуард Лозанский, Этнос и лоббизм в США. О перспективах российского лобби в Америке, Москва, 2004, стр.39.

²Patrick J. Buchanan, The Death of the West, რუსული თარგმანი და გამოცემა 2004 წლისა.

გაკვეთილები და სხვ., ხოლო როდესაც 1992 წელს მისისიპის შტატის გუბერნატორმა კირკ ფორდაისმა განაცხადა, რომ „ამერიკა ქრისტიანული ქვეყანაა“, მას მაშინვე მიაკერეს შოუინისტის იარლიყი, ვინაიდან გუბერნატორს „პოლიტიკური კორექტულობის“ თვალსაზრისით უნდა ეთქვა — „ამერიკა იუდეურ-ქრისტიანული ქვეყანაა“, — აღნიშნავს ბიუკენანი.

თუმცა ამისდა მიუხედავად, ამერიკის მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი რელიგიურია (ძირითადად პროტესტანტიზმის სხვადასხვა ფორმის მიმდევარი) და რელიგიური ელემენტები აშშ-ის მრავალი პრეზიდენტის, მათ შორის ბოლოდროინდელების (რეიგანი, ჯ.ბუში უმცროსი) რიტორიკაშიც უხვად გვხვდება. დღემდე წარმოუდგენელია, რომ აშშ-ის რომელიმე პრეზიდენტმა განაცხადოს, რომ იგი ათეისტია. მორალის თვალსაზრისით, ეს ეხება თვით ისეთ არაკონსერვატულ პრეზიდენტებსაც, როგორებიც არიან ბილ კლინტონი და ბარაკ ობამა — „გეი“-ს ქორწინებებისა და სექსუალური უმცირესობების ერთგვარი „მფარველები“. მით უფრო რელიგიური რიტორიკით ხასიათდება ობამას დღევანდელი კონკურენტი რესპუბლიკური პარტიის რიგებიდან, ე. წ. მორმონთა ძლიერი სექტის წევრი მიტ რომნი. ათეიზმი და აგნოსტიციზმი, განსხვავებით ევროპისაგან, შეერთებულ შტატებში მანცდამანც მოდური არ არის. მეტიც, ადგილი აქვს ათეისტების დისკრიმინაციასაც-კი. ასე მაგალითად, ამერიკის 7 შტატში ათეისტებს აკრძალული აქვთ ადგილობრივ არჩევნებში მონაწილეობა. ამ ნორმას ტენასის, არკანზასის, მერილენდის, ტენესის, მისისიპის, ჩრდილო და სამხრეთ კაროლინის კონსტიტუციები ითვალისწინებენ ფედერალური კონსტიტუციის საწინააღმდეგოდ, სადაც ნათქვამია (მუხლი 6), რომ დაუშვებელია ადამიანის მიერ თანამდებობის დაკავება დაკავშირებულ იქნას მის რელიგიურ აღმსარებლობასთან (ზემოთ დასახელებული შტატები ფედერალური კონსტიტუციის ამ მუხლს გვერდს უკლიან იმ არგუმენტით, რომ მასში საუბარია რელიგიურ რწმენაზე ანუ სხვადასხვა კონფესიის დისკრიმინაციის დაუშვებლობაზე და არაფერია ნათქვამი ღვთის არსებობის საკითხისადმი ადამიანის დამოკიდებულებაზე, ანუ არადისკრიმინაციის ეს ნორმა არ ვრცელდება ათეისტებზე). ასევე საინტერესოა, რომ აშშ-ის რამდენიმე შტატში მოქმედებს არქაული კანონი, რომლის ძალითაც ჰომოსექსუალური კავშირი დანაშაულად ითვლება არა მხოლოდ საზოგადო ადგილებში, არამედ თვით პრივატულ სივრცეშიც-კი, მაგალითად, სასტუმროს ნომერში.

ასეთი კონსერვატული ფასეულობები აშშ-ის დიდ ნაწილში (განსაკუთრებით ეს ეხება აშშ-ის ე. წ. „ბიბლიურ სარტყელს“ — the Bible Belt — სამხრეთულ პროტესტანტულ შტატებს) დღემდე ბატონობს და მას ანგარიშს უწევენ უმაღლესი რანგის პოლიტიკოსები, თუმცა საქართველოში მივიჩნევთ, რომ აშშ-ის საელჩო სექსუალური უმცირესობების ვითომდა უფლებების დამცველად, სინამდვილეში — აკვიატებული იდეების გამ-

ტარებლად და სპონსორად გვევლინება. საინტერესო ფაქტს ჰქონდა ადგილი ლატვიის დედაქალაქ რიგაში, სულ ახლახანს, მაისის თვეში, როდესაც ე. წ. „გეი-აღლუმს“ მიესალმა აშშ-ის ორი ელჩი (საკუთრივე ლატვიაში აშშ ელჩი და ესტონეთიდან რიგაში სპეციალურად ჩამოსული აშშ ელჩი) და სახელმწიფო მდივნის მოადგილე თომას მელია. ყოველივე ეს იმის მაჩვენებელია, რომ აშშ-ის საგარეო პოლიტიკა მთლიანად არ ექვემდებარება რელიგიურ წარმოდგენებს ან კიდევ იმას, რომ გარყვნილებამდე დასული თავისუფლების მხარდაჭერა ამერიკული სახელმწიფოს „საექსპორტო პროდუქტია, სპეციალურად უცხოეთისთვის გამიზნული — არადასავლური ცივილიზაციების ქვეყნებში შორს მიმავალი პოლიტიკური გეგმების განსახორციელებლად.

სამაგიეროდ, ამერიკული პროტესტანტიზმის (რომელსაც მთლიანობაში ვერ გავაიგივებთ ქრისტიანობის ცნებასთან, იმდენად შორს არის წასული ამერიკული ე. წ. „ევანგელიზმი“ ქრისტიანობის მთავარი მრწამსისგან. ამის შესახებ საუბარი ნაწილობრივ ქვემოთაც იქნება) გავლენა აშშ-ის საგარეო პოლიტიკაზე სექტების მხარდაჭერაში აშკარად გამოიხატება (ესეც „რელიგიური თავისუფლებების“ იდეალით შენიღბულია). ალბათ, საქართველოს ლამის ყველა მოქალაქე შეხვედრია ქუჩაში ანდა თავად მასთან მისულან სახლში ე. წ. „იეჰოვას მოწმეების“ სექტის წარმომადგენლები, ბროშურებით და სააგიტაციო მასალებით ხელში; ასევე ალბათ ბევრს გაუგია „საინტოლოგთა სექტის“ არსებობის და მასთან დაკავშირებული სკანდალების შესახებ (თუნდაც იმიტომ, რომ სექტის ერთ-ერთი ხელმძღვანელი მსოფლიოში პოპულარული ამერიკელი მსახიობი ტომ კრუზია). ამ და სხვა მარგინალ სექტებს ერთი შეხედვით აშშ-ის საგარეო პოლიტიკაზე დიდი გავლენა არ აქვთ, თუმცა სექტების მოღვაწეობა საზღვარგარეთ საკმაოდ ხშირად სარგებლობს ვაშინგტონის მხარდაჭერით. იეჰოველების „ჩაგვრასთან“ დაკავშირებით აშშ პოლიტიკოსებმა არაერთხელ პროტესტით მიმართეს საქართველოს ხელისუფლებას, ბოლოს კი „მაგვრელნი ბასილ მკალავიშვილი გისოსებს მიღმა აღმოჩნდა.

აშშ-ის ყოფილი ელჩი რიჩარდ მაილსი საქართველოში მუშაობის დასრულების წინ, 2005 წლის ზაფხულში, ყვარულში დაესწრო ბაპტისტური ეკლესიის გახსნას.³ ბაპტისტური მიმდინარეობა აშშ-ში უკვე ბევრად დიდი მნიშვნელობისაა, ვიდრე ჩვენ მიერ უკვე ჩამოთვლილი ან სხვა სექტები: ზემოთ ნახსენებ „ევანგელისტურ“ * ტრადიციაზე დაფუძნებული ბაპტიზმის მიმდევართა შორის არის აშშ-ის რამდენიმე, მსოფლიოში კარგად ცნობილი პრეზიდენტი — აბრაამ ლინკოლნი, ჰარი ტრუმენი, ჯიმი კარტერი და

³ საქართველოში არსებული რელიგიურ-კონფესიური ვითარების და პოლიტიკასთან ურთიერთდამოკიდებულების შესახებ იხ. გულბათ რცხილაძე: *Religion and Conflict Potential in Georgia, in: Central asia and the Caucasus, Lulea 2005 (1/33)*, როგორც ინგლისურ, ისე რუსულ ენაზე.

* ინგ. evangelical — ევანგელისტი, евангелист (რედ.).

ბილ კლინტონი. ჯორჯ ბუში-უმცროსიც, რომელიც, მისივე მოგონებების მიხედვით, ცნობილმა ბაპტისტმა მოქადაგებ ბილი გრემმა (Billy Graham) მოაქცია რწმენაზე, ქადაგებით გამოსულა ბაპტისტთა მრევლის შეკრებებზე (მაგალითად, 1999 წელს; თუმცა თავად ბუში, თავისი მეუღლის მსგავსად, ე.წ. მეთოდისტური ეკლესიის წევრია, მოძღვარი გრემი ბაპტისტიცა, მაგრამ თავს ზეკონფესიურად მოიაზრებს, ამიტომ მისი მიზანი არ ყოფილა ბუშის მოქცევა ბაპტიზმის ფარგლებში). ბაპტისტების პროცენტული წილი აშშ-ის მოსახლეობას შორის შესამჩნევად მაღალია აღმოსავლეთ, სამხრეთ და ცენტრალურ შტატებში. შესაბამისად, ფუნდამენტალისტური „ევანგელიზმიდან“ აღმოცენებული ბაპტიზმი ძალზე სერიოზული ძალაა ამერიკაში პოლიტიკური თვალსაზრისითაც. სერიოზული გავლენით სარგებლობენ მორმონებიც (რომელთა მრწამსი და ცხოვრების წესი კიდევ უფრო დამორებულია ორთოდოქსული ქრისტიანობისაგან, ვიდრე ბაპტიზმი).

ჩემ მიერ უკვე დასახელებულ წიგნში, აშშ-ის საგარეო პოლიტიკის საფუძვლების შესახებ, რომელიც 2008 წელს გამოიცა, წარმოდგენილია ამის დამადასტურებელი ერთი მაგალითი, რომელიც საქართველოს უკავშირდება, კერძოდ, აშშ-ის მაშინ უკვე ყოფილი სახელმწიფო მდივნის ჯეიმს ბეიკერის წერილს (1998 წლის 28 ოქტომბრით დათარიღებული) საქართველოს იმჟამინდელი პრეზიდენტის ე. შევარდნაძისადმი, რომელშიც იგი რეკომენდაციას უწევდა თავის მეგობრებს, მორმონების სექტის წარმომადგენელ ვინმე იორგენსენებს, მხარდაჭერა აღმოაჩინოდათ საქართველოში თავიანთი საქმიანი და რელიგიური მოღვაწეობის გასაშლელად.

აქვე უნდა ითქვას, რომ ამერიკული სექტები, განსაკუთრებით მორმონები და ბაპტისტები, ფინანსურად ძალზე ძლიერნი არიან. „სამი საუნჯის“ მკითხველს წაკითხული თუ არა, გაგონილი მაინც ექნება მე-20 საუკუნის პირველი მეოთხედის შესანიშნავი ნაშრომი „პროტესტანტური ეთიკისა და კაპიტალისტური სულისკვეთების“ თაობაზე, მაქს ვებერის ავტორობით,⁴ სადაც საფუძვლიანადაა გაანალიზებული პროტესტანტული კონფესიებისა და საფინანსო-ეკონომიკური წინსვლის ურთიერთკავშირი.

როგორც ზემოთ წარმოდგენილი რამდენიმე ფაქტითაც ჩანს, ამერიკული რელიგიური მიმდინარეობები და სექტები საქართველოთი კარგა ხანია, რაც დაინტერესდნენ. მათ ზურგს უმაგრებს დიდძალი ფინანსები (მაგალითად, მორმონთა ხელშია სასტუმროთა „მერიოტის“ ქსელი) და ასევე აშშ-ის სახელმწიფო მხარდაჭერა. თუმცა, როდესაც აშშ საგარეო პოლიტიკაზე რელიგიური წარმოდგენების გავლენას ვეხებით, პირველ ყოვლისა, ეს გავლენა გამოიხატება ისევ და ისევ ამერიკელების მხრიდან ისრაელის მიმართ დამოკიდებულებით. აშშ-ის აგრესიული დამოკიდებულება რიგი სახელმწიფოების, პირველ ყოვლისა, ირანის ისლამური რესპუბლიკის მიმართ, სწორედ ისრაელის ამ უპირობო და თითქმის მონური მხარდაჭერით არის

⁴Max Weber: Die protestantische Ethik und der Geist des Kapitalismus.

განპირობებული და არა საკუთრივ ამერიკული ინტერესების ობიექტური გააზრებით. ეს აუცილებლად გასათვალისწინებელი მომენტია, რომელიც დიდ ჩაღრმავებას არ საჭიროებს და თავად ამერიკული პროტესტანტიზმის დოგმებიდან ჩანს, ქვემოთ კი ვნახავთ, რომ აღნიშნული დოგმების მიმდევართ დიდი გავლენა აქვთ ამერიკელ პოლიტიკოსებზე.

პროტესტანტებს, განსაკუთრებით კი, ამერიკელ პროტესტანტებს შორის, ბოლო ასწლეულის მანძილზე ფართო გავრცელება ჰპოვა ჩვენ მიერ უკვე ნახსენებმა ე.წ. ევანგელისტურმა ანუ „სახარების მქადაგებელთა“ მიმდინარეობამ. აშშ-სა და დიდ ბრიტანეთში ამ მრწამსის წარმომადგენლების ერთ-ერთი უმთავრესი პრინციპია საერთაშორისო სიონიზმისათვის ყოველმხრივი მხარდაჭერის აღმოჩენა. ამიტომ ევანგელისტურ მოძრაობას ხანდახან „სიონისტურ ქრისტიანობასაც“ ეძახიან (უფრო მაკმადაინები). გასაკვირი არ არის, რომ პროისრაელური ლობი ამერიკაში ყოველნაირად ხელს უწყობს საზოგადოებაში ამგვარი წარმოდგენების გამყარებას. ე.ლოზანსკის რომ დავესესხოთ: „აღბათ ნებისმიერი, მათ შორის, ეთნიკური ლობის ყველაზე მნიშვნელოვანი მოკავშირე მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებია. ამ თვალსაზრისითაც ისრაელის ლობი მაქსიმალური ეფექტით მოქმედებს, მასობრივ ცნობიერებაში ამკვიდრებს რა ისრაელის, როგორც ქრისტიანული დასავლეთის ერთგვარი ფორპოსტის ხატს, რომელიც გზას უღობავს ისლამური აღმოსავლეთის ექსპანსიას“.

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებთან ერთად მასობრივი გართობის საშუალებებიც, მაგალითისთვის, ჰოლივუდი, არ უნდა დავივიწყოთ. სიონისტური მოტივები საკმაოდ ღრმად არის გამჯდარი ამერიკული ფილმის ინდუსტრიაში. გავიხსენოთ ფანტასტიკური ჟანრის ფილმი „მატრიცა“, რომელიც მაყურებელს გადარჩენის ოაზისად წარმოუდგენს მიწისქვეშა ქალაქ სიონს. ეს ქალაქი წარმოადგენს სოლომონის ტაძრის სიმბოლოს, რომლის ნანგრევებიც, სიონისტთა მიხედვით, აღ-აქსას მეჩეთის ქვეშაა მოქცეული, ქალაქი იერუსალიმში. ამ სიმბოლურ ტაძარში ფილმის ავტორებმა ძველი იუდაიზმის სხვა სიმბოლოებიც გააცოცხლეს, მათ შორის, სინედრიონის საბჭო. ფილმში მსოფლიოს მომავალი დამოკიდებულია ებრაელი მესიის მოსვლაზე, მაგრამ მესია წარმოდგენილია არა როგორც ღმერთი (ქრისტიანობა) ან ღვთის მოციქული (შიიტური ისლამი), არამედ როგორც კომპიუტერის სპეციალისტი... მსგავსი მაგალითების პოვნა ჰოლივუდის ფილმებში, როდესაც „სამყაროს ხსნა“ ამერიკელს ან ამერიკელ ებრაელს აქვს აღებული ტვირთად, კიდევ მრავლად შეიძლება. შემთხვევითი არ არის, რომ მსგავსი ფილმები „გაპიარებულია“ და უხვად ჯილდოვდებიან „ოსკარებით“, სამაგიეროდ, მელ გიბსონის ფილმის — „ქრისტეს ვნებანი“ — მსგავს ფილმებს სიონისტური ლობის მეცადინეობის შედეგად დიდი წინააღმდეგობები და დაუსაბუთებელი ბრალდებები („ანტისემიტური“ და მისთ. შეფასებები) ხვდებათ ხოლმე. ისევე როგორც,

მირშიემერ-უოლტის გახმაურებულ წიგნს⁵ შეხვდა, რომელშიც ავტორებმა, საუნივერსიტეტო პროფესორებმა, დოკუმენტურად და მიუკერძოებლად აღწერეს ისრაელური ლობის ძლიერება შეერთებულ შტატებში; ამის გამო ერთ-ერთმა ავტორმა პროფესორობა დაკარგა და ბევრად უკეთესი ბედი არც მეორეს ხვდა წილად.

მაგრამ სიონიზმისა და ისრაელის უპირობო მხარდაჭერა ევანგელისტების მხრიდან, უპირველეს ყოვლისა, მაინც განპირობებულია არა იმდენად ისრაელის ლობის მოღვაწეობით, რამდენადაც მათივე საკუთარი სარწმუნოებრივი წარმოდგენებით, სადაც ძირითადი ადგილი აპოკალიფსისს, ანუ სამყაროს დასასრულს უკავია.⁶ ევანგელისტებს სწამთ, რომ სამყაროს დასასრული მალე დადგება. მათი ზოგიერთი ლიდერი კონკრეტულ თარიღებსაც ასახელებდა. მაგალითად, პეტ რობერტსონი (Pat Robertson) იესო ქრისტეს დაბრუნებას 2007 წლისათვის ვარაუდობდა. თითქოს არაფერი, ასეთი „ექსტრაგანტური“ პიროვნება ამერიკაში ბევრია, მაგრამ პეტ რობერტსონი ცნობილი სატელევიზიო მქადაგებელი, რელიგიურ წრეებში გავლენიანი მოღვაწე და თან მრავალი წლის მანძილზე პრეზიდენტ (2000-2008) ჯორჯ ბუშის მეგობარია. პოლიტიკაზე საუბრები მათ ბუშის პრეზიდენტობის დროსაც ჰქონიათ... ეს სწორედ ის რობერტსონია, რომელმაც 2005 წლის აგვისტოში ტელევიზიით გამოსვლისას ენესუელის პრეზიდენტის ჰუგო ჩავესის მოკვლა მოითხოვა ამერიკული სპეცსამსახურების მიერ: „ჩვენ შეგვიძლია, იგი გამოვითხოვოთ, და მე მგონია, რომ დადგა ის დრო, როდესაც ჩვენ ეს საშუალება უნდა გამოვიყენოთ. მართალია, ამ სკანდალურ განცხადებას შეერთებული შტატების მმართველ წრეებში ფართო დადებითი რეზონანსი არ მოჰყოლია (ყოველ შემთხვევაში, გარეგნულად მაინც) და რობერტსონმაც მოგვიანებით მოიბოდიშა, „ფრუსტრირებული“ ვიყავი და ეს იმიტომ ვთქვიო, მაგრამ აღნიშნული მაგალითი აჩვენებს, თუ რაოდენ მიდრეკილები არიან ევანგელისტები ექსტრემიზმისადმი.

2001 წლის სექტემბრის ტერაქტები ამ რელიგიურ ექსტრემისტებს აპოკალიფსის მოახლოების ნიშნად მიაჩნიათ. მათი აზრით, პროტესტანტებმა მსოფლიოს მასშტაბით გარკვეული ქმედებები უნდა განახორციელონ, რათა მეორედ მოსვლის წინაპირობები შეიქმნას. ისინი თავიანთ რელიგიურ მოვალეობად მიიჩნევენ, დააჩქარონ მოვლენები, რომლებსაც

⁵ John Mearsheimer/Stephen Walt: *The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy*, New York, 2007.

⁶ აქ და ქვემოთ წარმოდგენილი ინფორმაციები და ანალიზი ეფუძნება გერმანიის ტელევიზიის პირველი არხის - ARD/Das Erste - მიერ 2006 წელს მომზადებულ რეპორტაჟს („Die Road Map führt nach Armageddon“, აქვე აღნიშნავ საინტერესო ფაქტს: დღესდღეობით ინტერნეტიდან წაშლილია გერმანიის ტელევიზიის ამ გადაცემის ჩანაწერი), ასევე გერმანელი ავტორის პეტერ ბიურგერის 2006 წელსვე გამოქვეყნებულ ნაშრომს, დამოუკიდებელ ინტერნეტ-გამოცემაში (Peter Bürger: „Armageddon und der apokalyptische Holocaust“, in: *Telepolis*, 12.08.2006, Link: <http://www.heise.de/tp/r4/artikel/23/23322/1.html>).

შეუძლიათ, ხელი შეუწყონ მაცხოვრის დაბრუნებას. ევანგელისტების აზრით, მსოფლიო ებრაელობამ უნდა განაგრძოს ებრაული სახელმწიფო პალესტინაში, გაანადგუროს ალ-აქსას მეჩეთი იერუსალიმში და გუბბათ-ოლ-სახრის მეჩეთი ბეთ ულ მუკადასში, და ამ მუსლიმანური სიწმინდეების ადგილზე ააგოს დიდი ტაძარი. მათ ასევე სწამთ, რომ იმ დღეს, როდესაც ებრაელები გაანადგურებენ ორ მუსლიმანურ სალოცავს, დაიწყება გრანდიოზული არმაგედონის ბრძოლა. ამ ბრძოლის დროს, მაშინ, როდესაც გამარჯვების სასწორი იესოს მოწინააღმდეგეების მხარეს დაიწყებს გადახრას, იესო დაბრუნდება და სხვა აღმდგარ ქრისტიანებთან ერთად დაამყარებს თავის ხელისუფლებას მსოფლიოში, ცენტრით ბეთ ულ მუკადასში.

ისრაელის უპირობო პოლიტიკური მხარდაჭერის ფესვგამდგარი იდეა ევანგელისტებს შორის უშუალოდ ეფუძნება მათი მხრიდან ბიბლიის, კერძოდ, ახალი აღთქმის „აპოკალიფსის“ წიგნის პრიმიტიულ და დამახინჯებულ ინტერპრეტაციას. „რაც ისრაელის და მისი მეზობლების თავს ზდება ამჟამად, ბიბლიაშია ნაწინასწარმეტყველები“, — ეს სიტყვები 2006 წლის ისრაელ-ლიბანის ომის დროს განაცხადა ე.წ. მეთოდისტური ეკლესიის (რომელსაც, როგორც აღვნიშნეთ, თავს მიაკუთვნებს ჯორჯ უოლკერ ბუში) პასტორმა ქალმა მარგარეტ სტრატონმა (Margaret Stratton) გერმანელი ტელეჟურნალისტების წინაშე. სტრატონის ტეხასელი მრევლისათვის, ისევე როგორც მილიონობით ამერიკელისათვის, უკანასკნელი ბრძოლა, უკვე კარგა ხანია, რაც დაიწყო. ამერიკელთა დაახლოებით 1/4, ერთ-ერთი კვლევითი ცენტრის (Pew Research Center) შეფასებით, ევანგელისტებია, რომლებიც ბიბლიის სიტყვა-სიტყვით ინტერპრეტირებას ახდენენ და სწამთ, რომ საბოლოო ბრძოლა კეთილსა და ბოროტს შორის ისრაელში გაიმართება. უკვე ისრაელის სახელმწიფოს დაარსების ფაქტით, 1948 წელს ევანგელისტების უმეტესობისათვის დაიწყო ბიბლიური წინასწარმეტყველების აღსრულება, რომლის ბოლოც ყველა არაქრისტიანის სიკვდილი და განადგურება, ამავე დროს, იესოს იერუსალიმში დაბრუნება და ათასწლოვანი მშვიდობის დამკვიდრებაა. ისრაელის ჯარების შესვლა სამხრეთ ლიბანში 2006 წელს, ჰისბოლას რაკეტების ჩამოგდება ჩრდილოეთ ისრაელში — ყოველივე ეს მათთვის სანუკვარი დასასრულის დასაწყისს წარმოადგენს.

მაგრამ სანამ ეს დღე არ დამდგარა, ევანგელისტებს ისრაელის სახელმწიფო დღეს არსებულ საზღვრებში სჭირდებათ — ისრაელი, როგორც აპოკალიფსური ბრძოლის ასპარეზი. ეს მოსაზრება შეიცავს იერუსალიმის, როგორც ისრაელის მარადიული და განუყოფელი დედაქალაქის დოგმას. „ისრაელი არის ერთადერთი ერი, რომელიც ღვთისგანაა შექმნილი“, — ამბობს პასტორი ჯონ ჰეჯი (John Hagee), შეერთებულ შტატებში ერთ-ერთი ყველაზე უფრო გავლენიანი ევანგელისტი, ტეხასის ქალაქ სან-ან-

ტონიოს კორნერსტოუნის ეკლესიის (Cornerstone Church) ხელმძღვანელი, რომელიც 18 ათას წევრს ითვლის. ევანგელისტი პასტორების წიგნები ამერიკაში, როგორც წესი, დიდი პოპულარობით სარგებლობენ და ბესტ-სელერთა რიცხვში ხვდებიან. ამ კატეგორიას განეკუთვნება ჰეიჯის წიგნიც „Jerusalem Countdown“, სადაც ავტორის მიერ დახატულია სამყაროს აღსასრულის მისეული სცენარი: რუსეთი და მუსლიმური ქვეყნები ერთობლივად შეუტევენ ისრაელს; სხვადასხვა ჩახლართული სიტუაციებისა და ომების შემდეგ, რომელთა ფარგლებში, სხვათა შორის, ევროკავშირი გამოყვანილია, როგორც ამერიკელთა და ბრიტანელთა ჯარების წინააღმდეგ მებრძოლი ანტიქრისტე, იესო ბრუნდება დედამიწაზე და თავის მუდმივ სამეფოს აფუძნებს იერუსალიმში. ცნობილი ეკონომისტი და თეოლოგი, პროფესორი ფრანც ჰინკელამერტი (Franz J. Hinkelammert) მსგავსი ევანგელისტი ავანტიურისტების იდეებთან დაკავშირებით ჯერ კიდევ 1989 წელს წერდა:

„რაც უფრო ცუდად არის საქმე, მით უკეთესია — ეს არის ფუნდამენტური აპოკალიფსური აზროვნება. ჩვენს დღევანდელ მსოფლიოში ფუნდამენტალიზმი აზროვნების უმნიშვნელოვანესი ფორმაა, რომელსაც განადგურების ფაქტიდან დადებითი აზრის გამოტანა შეუძლია. რაც უფრო ცუდადაა საქმე, მით უკეთესია, რადგან ყოველი კატასტროფა წარმოადგენს მომასწავებელ ნიშანს ქრისტეს დაბრუნებისა. ამიტომ ფუნდამენტალიზმი იმავედროულად არის ერთადერთი, ბევრი ადამიანის მამოძრავებელი იდეოლოგია, რომელიც ატომურ ომში პოზიტიურ აზრს ხედავს. ატომური არმაგედონი მის მიერ აღიქმება, მომავლის თვალსაზრისით, იმედის ნიშნად. მაშინ, როცა ყველაფერი განადგურდება, ყველაფერი კარგად იქნება. „ქრისტიანთა აპოკალიფსური ექსტრემისტების არასერიოზულად აღქმა 1979 წელს დაფუძნებული Moral Majority-ის წარმატებების შემდეგ, რომელიც ფუნდამენტალისტური წრეების რუპორის როლს ასრულებს, არ შეიძლება. მისი ისტორიული წინასწარმეტყველება გულისხმობს „ღვთის სამეფოსათვის უკანასკნელ ბრძოლას“ და ამიტომ ავტომატურად საჭიროებს მსოფლიო შეთქმულების არსებობას ხან კომუნისტების, ხან მშვიდობის აქტივისტების, ხან „პერვერსულების“ (განსაკუთრებით ჰომოსექსუალების), ხან ლიბერალი ქრისტიანების, ხან კათოლიკეების, ხან გაეროს, ხან ევროპის და, პირველ ყოვლისა, ხანაც ისლამის მხრიდან“.

როგორც ჟურნალი „შპიგელ“ („Der Spiegel“, 8/2003, შ.98) იუწყება, ფუნდამენტალისტი ევანგელისტებისთვის გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია ანტიქრისტეს ქმედებების პრიორიტეტული ადგილია, „რადგან ახალი აღთქმის გამოცხადების წიგნში (17,12) წერია, რომ დედამიწის ხელმწიფენი „თავიანთ ძალაუფლებას და ხელისუფლებას მხეცს გადასცემენ“. პაპი, რომელიც ომის მოწინააღმდეგეა, ითვლება „ბაბილონის მეძავად“, რადგან გამოცხადების მიხედვით (17,9) მეძავის ტახტი „შვიდ მთაზე“

დგას; ხოლო რომი სწორედ შვიდ ბორცვზე მდებარეობს. ის, რომ ვეროკავშირი თავის არსებობას რომის ხელშეკრულებებს უმაღლის, მიუღს ვეროპას აქცევს სატანის იარაღად.

ამ, ცოტა არ იყოს, ავადმყოფური იდეების მქონე ევანგელისტი „მხსნელებისათვის“ სამყაროს დასასრულისაკენ მიმავალ გზაზე სტრატეგიის ნაწილია შეუზღუდავი კაპიტალიზმი, მილიტარიზმი (როგორც უკვე აღინიშნა, ატომური იარაღის გამოყენების ჩათვლით) და ამერიკული ბატონობა ანუ სუპერნაციონალიზმი. გლობალური დიალოგი კულტურათა შორის, სხვადასხვა რელიგიების წარმომადგენელთა შეხვედრები, მით უმეტეს, ეკუმენიზმი, ეკლესიათა საბჭო, ასევე საერთაშორისო სამართალზე დაფუძნებული მსოფლიო წესრიგი ევანგელისტთა თვალში სატანის იარაღებია. ფუნდამენტალისტ ევანგელისტთა მიერ ქრისტიანობის, ბიბლიის სულისკვეთების, მისი სოციალური ეთოსის განგებ დამახინჯება აშკარაა (მათ არგუმენტებში ეპიზოდურად ჭეშმარიტების მარცვლის შესაძლო არსებობის მიუხედავად). მათ „ხელშნ ბიბლია გადაქცეულია „მოვინიზმის, შეიარაღებისა და ომის აღჭურვილობის საწყობად, — როგორც ამას სამართლიანად აღნიშნავს რელიგიის მკვლევარი მაინრად შერერ-ედმუნდსი (Meinrad Scherer-Edmunds). ძნელია, არ დავეთანხმოთ ამ ფორმულირებას, როდესაც ევანგელისტი სატელევიზიო მქადაგებლები, როგორც, მაგალითად, ჯეიმს რობისონი (James Robison) პირდაპირ ამბობენ, რომ ქრისტეს დაბრუნებამდე მშვიდობის შესახებ სწავლების გავრცელება არასწორი და ადამიანების შეცდომაში შეყვანა იქნებოდა. ევანგელისტები მოელიან ქრისტეს, როგორც მშვიდობისმყოფელს, კერძოდ, მშვიდობისმყოფელს ახლო აღმოსავლეთში (ძველი აღთქმის, კერძოდ, დანიელის წიგნის 9,27 მუხლის ინტერპრეტირებით).

ევანგელისტი ფსევდოქრისტიანები არც საკუთრივ მაცხოვრის პიროვნული არსის დამახინჯებას ერიდებიან: „ის კაცი (ანუ იესო - გ.რ.), რომელიც დედამიწაზე ცხოვრობდა, დაკუნთული კაცი იყო. [...] ქრისტე იყო მანო!“ — ეს სიტყვები აშშ-ში ერთ-ერთ ყველაზე უფრო გავლენიან მოქადაგეს, პრეზიდენტ რონალდ რეიგანის მეგობარს და ჯორჯ „დაბლი“ ბუშის მხარდამჭერს, ჯერი ფალუელს (Jerry Falwell) ეკუთვნის (ფალუელი თავის დროზე ღიად უჭერდა მხარს აპარტიდის რეჟიმს სამხრეთ აფრიკაში; მას ანტიქრისტე ხან ებრაელად ეჩვენებოდა, ხან გამოთქვამდა აზრს, რომ „ღმერთსა და მოსეს შორის კავშირის“ გამო ებრაელები გარდაცვალების შემდეგ ავტომატურად ხვდებიან სამოთხეშიო. ფალუელი გარდაიცვალა 2007 წელს). ზოგიერთი სხვა მისიონერი იესოს მიაწერს „კაპიტალისტობას“.

შემაჯამებელ პასუხს კითხვაზე, თუ რატომ უჭერენ ევანგელისტი ქრისტიანები მხარს ისრაელს, პასუხს სცემს ევანგელისტი პასტორი ფრიც მეი (Fritz May) თავის ვებ-გვერდზე. მხარდაჭერის ძირითადი მიზე-

ზები და არგუმენტებია:

„— ისრაელი, იორდანეს დასავლეთი სანაპიროს (სამარია და იუდეა) ჩათვლით, ღვთის სამყაროსეული და ხსნის ისტორიის არენა იყო და იქნება;

— იესო ქრისტე მისდამი, როგორც მესისადმი ცოცხალი რწმენით სავსე ერთიან ისრაელში დაბრუნდება (რომ. 11,25-26 და ა.შ.);

— ისრაელს დიდი მომავალი აქვს: იესო ქრისტეს მესიანურ ზესახელმწიფოში მან სულიერი და სასულიერო ლიდერობა უნდა იტვირთოს (ზაქ. 8,20-23; ეს. 2,2-3 და ა.შ.);

— ჩვენ მხარს ვუჭერთ სიონიზმს (=ებრაელების დაბრუნება ისრაელში და იქ ებრაული სახელმწიფოს აშენება), რადგან ეს ღვთის ნებაა (ეზეკ. 11,17 და სხვ.). ამიტომ ჩვენ გამოვდივართ ისრაელის არსებობის სასარგებლოდ, ბიბლიაში აღთქმული საზღვრების ფარგლებში;

— მთელი იერუსალიმი ისრაელის მუდმივ დედაქალაქად უნდა დარჩეს და აღარასოდეს უნდა იქნას გაყოფილი, რადგან ფსალმუნში (XVIII, 121) ნათქვამია: დადგრომილ იყვნეს ფერხნი ჩუენნი ეზოთა შენთა, იერუსალემ. იერუსალემი შენებულ არს ვითარცა ქალაქი, რომლისა საყოფელნი მისნი მის თანა“.

ასეთი ტიპის ქრისტიანების წარმოდგენებში ისლამი საპირისპირო ანუ სატანურ როლს ასრულებს, რომელთანაც ბრძოლის წარმოება ყველა საშუალებით უნდა მოხდეს. ამის ერთგვარ გამოძახილად შეიძლება მივიჩნიოთ ხშირი ინციდენტები, როდესაც აშშ-ის საოკუპაციო ძალები ავღანეთში თუ ერაყში შეურაცხყოფენ ყურანს, მუსლიმანების ადათ-წესებს და ასე შემდეგ.

ყველაფერთან ერთად საინტერესოა, რომ მიუხედავად ასეთი პროისრაელური პოზიციისა, ევანგელისტებისათვის ებრაელობას, ებრაელ ხალხს და ებრაულ სარწმუნოებას არანაირი თავისთავადი მნიშვნელობა არ გააჩნიათ. ისრაელის სახელმწიფოს „გაძლიერება“ მათთვის მხოლოდ აპოკალიფსური „განრიგის“ აღსასრულებლად არის მნიშვნელოვანი. სამყაროს დასასრულს, მათი წარმოდგენით, მხოლოდ ის ებრაელები გადარჩებიან, რომლებიც იესო ქრისტეს აღიარებენ და სხვებსაც მოაქცევენ. ევანგელისტებს დაახლოებითი ციფრებიც აქვთ „დაანგარიშებულნი“ იმ ებრაელებისა, რომლებიც, მათი აზრით, გადარჩებიან. ამ „რჩეულთა“ რიცხვი 144 ათასს შეადგენს, დანარჩენი ებრაელობა მუდმივი წყევლისათვის არის განწირული. ევანგელისტური „თავისუფლების სახლი — ბიბლიის ინსტიტუტის“ დირექტორი უილმინგტონი (H.L. Willmington) ბიბლიის საფუძველზე (!) „ანგარიშობს“, რომ „ღვთაებრივი გადარჩენის გეგმის“ მიხედვით, სამყაროს დასასრულის პირობებში ებრაელთა 2/3, დაახლოებით 16 მილიონი ებრაელი, დაიღუპება.

რასაკვირველია, ამგვარ „დაანგარიშებებს“ და ებრაელთა განსჯა-განკითხვას ქრისტიანობასთან საერთო არაფერი აქვს (ამ ჭეშმარიტებას

ნებისმიერი წიგნიერი მართლმადიდებელი სასულიერო პირი დაადასტურებს), ამიტომ საესეებით გასაგებია, რომ ზოგიერთი ავტორი ევანგელისტურ მრწამსში ჩაპროგრამებულ ლატენტურ ანთისემიტიზმზე მიუთითებს. მაგრამ ნებისმიერ შემთხვევაში კიდევ უფრო აშკარაა, რომ ევანგელისტები „ღვთისგან რჩეული ერის“ მდგომარეობას ამერიკელი ერისთვის იჩემებენ. ასე მაგალითად, სხვას თუ არავის, თვით პრეზიდენტ რეიგანსა და ფალუელს მიაჩნდათ: „არც ერთი სხვა ერი მთელს დედამიწაზე არ ყოფილა ყოვლისშემძლე ღვთისგან ისე დალოცვილი, როგორც შეერთებული შტატების ხალხი“.

მკითხველი შეიძლება მაინც დაეჭვდეს, რომ ესოდენ უცნაური აზრები და ადამიანები „ისეთ“ ქვეყანაში, როგორიც ამერიკაა, რაიმე სერიოზულ როლს ასრულებენ. ზემოთ უკვე აღინიშნა, რომ ტელემქადაგებლებს, რომლებიც თავისდათავად პოლიტიკურად აქტიურნი არიან და პოლიტიკურ გაცხადებებს (მათ შორის, საგარეო პოლიტიკაზე) ხშირად აკეთებენ, მრავალი მიმდევარი ჰყავთ (რასაც მათი გადაცემების უამრავი ტელემაყურებელი და მათი წიგნების ასევე უამრავი მკითხველიც მოწმობს).⁷ ისიც აღინიშნა, რომ ბევრი ასეთი ევანგელისტი მქადაგებელი, ქვეყნის ამა თუ იმ პრეზიდენტთან დაახლოებული პირია. თვით ეს პრეზიდენტებიც ევანგელისტთა ეკლესიების წევრთა შორის ირიცხებიან. თუმცა ევანგელისტების გავლენის ილუსტრირება უფრო ვრცელად შეიძლება. მაგალითად, ზემოთ უკვე ნახსენები ჯონ ჰეიჯი, რომლის წიგნი აშშ-ში 600.000 ცალის ოდენობით გაიყიდა, ცდილობს, რაც შეიძლება მეტი თავისი მკითხველი ჩააბას ლობისტური ორგანიზაციის Christians United for Israel-ის („გაერთიანებული ქრისტიანები ისრაელისთვის“) მუშაობაში. ევანგელისტი ქრისტიანები პოლიტიკურად სულ უფრო აქტიურნი ხდებიან. 2006 წლის ივლისში, ისრაელ-ლიბანის კონფლიქტამდე ცოტა ხნით ადრე, პირველად

⁷ ტელემქადაგებლებს ამერიკულ პუბლიკაზე ლამის მონუსხველი გავლენა აქვთ მაშინაც კი, როდესაც საქმე ფულის მოხვეჭას ეხება. მაგალითი: ერთ-ერთი ასეთი მქადაგებელი ჯიმი სუვეგარტი (Jimmy Swaggart) 1988 წელს მეძაგებთან ურთიერთობაში იქნა მხილებული და ამიტომ მან მქადაგებლის ლიცენზია დაკარგა. თუმცა სუვეგარტმა 30 მილიონი ტელემაყურებლის წინაშე ცრემლების ფრქვევით და აკანკალებული ნიკაპით განაცხადა: „მე ვცოდე... მე ფარულად შევცოდე და გთხოვთ პატივებს!“ ცოტა ხნის შემდეგ, იმავე ქადაგებაში სუვეგარტი განაცხადებს: „თქვენ იცნობთ ინტელექტუალებს? მითხარით, ბატონო ინტელექტუალო, იცით თქვენ, რატომ არის რძე თუთრი და ბალახი მწვანე?... ყველაფერი, რაც მე ვიცი, არის ის, რომ მე მაიმუნისგან არ ვარ წარმოშობილი... ყველაფერი, რაც თქვენ უნდა იცოდეთ, ბიბლიაშია დაწერილი! და ცოდა! ექვსი ათასი წლის წინათ ადამმა და ევამ სცოდეს. სატანა ჩვენ ყველას გვიტეხს, მე ვხედავ ბოროტებას! მაგრამ იესოს ძვირფასი სისხლი ჩვენს ცოდვებს ჩამოგვბანს, ეს წითელი და ძვირფასი მდინარე! ამ საღამოს ჩვენ თქვენი შემოწირულობები გვჭირდება! წამოდგეს ყველა ის, ვისაც 500 დოლარის მოცემა შეუძლია! 100 დოლარი! 50 დოლარი!...“ ტელემქადაგებლების ინსტიტუტი ამერიკაში ფულის მოხვეჭის ეფექტური საშუალებაა, მართო ერთ გადაცემაში მილიონების „გაკეთება“ შეიძლება. იხ.: http://neueakropolis.de/index.php?option=com_content&task=view&id=397&Itemid=118.

შეიკრიბა ევანგელისტთა 3.500 დელეგატი სხვადასხვა შტატიდან ამერიკის დედაქალაქ ვაშინგტონში. ჰეიჯიმ, რომელიც ამტკიცებს, რომ 40 მილიონი ამერიკელის სახელით ლაპარაკობს, ამ შეკრებაზე განაცხადა: „ჩვენ გვსურს დაეწმუნდეთ, რომ კონგრესი არც ერთ ცენტს არ გამოჰყოფს ისრაელის მტრების სასარგებლოდ. ჰეიჯის „გაერთიანებული ქრისტიანებზე“ მხარდამჭერებს პოლიტიკური ისტებლიშმენტის წრეებიდან, პირველ ყოვლისა, რესპუბლიკურ პარტიაში პოულობენ. მათ ბანკეტზე საპატიო სტუმრად 1995–2007 წლების პერიოდის სენატში რესპუბლიკელთა ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი წარმომადგენელი, ამჟამინდელ რესპუბლიკელთა საპრეზიდენტო „პრაიმერზებში“ მიტ რომნის მთავარი კონკურენტი რიკ სანტორუმი (Rick Santorum) დაესწრო. ევანგელისტების ხმების მოსაპოვებლად კენ მილმენი (Ken Mehlman), რესპუბლიკელების პარტიული ყრილობის ხელმძღვანელი კი შემდეგი სიტყვებით იბრძოდა: „სულ ერთია, ქრისტიანი ხარ, იუდეველი თუ მუსლიმი, ამერიკელი ხარ, იაპონელი თუ ინდოელი; - ვისაც თავისუფლება უყვარს, იგი დღეს ისრაელელია!“

უკვე 2004 წლის საპრეზიდენტო და საპარლამენტო (კონგრესი) არჩევნების დროს ევანგელისტმა ამომრჩეველებმა ძალიან მნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს: არჩევნების პარალელურად 11 ფედერალურ შტატში რეფერენდუმი ტარდებოდა ჰომოსექსუალთა ქორწინების საკითხთან დაკავშირებით, რამაც განსაკუთრებით ბევრი აღშფოთებული ევანგელისტის მობილიზება და საარჩევნო ურნებთან მიყვანა (სადაც შემდეგ ხმას რესპუბლიკელ კანდიდატებს აძლევდნენ) განაპირობა. ევანგელისტების როგორც საარჩევნო ხმების, ისე შემოწირულობების მნიშვნელობაც მატულობს, რადგან ისინი შემოწირულობების გაკეთების მაღალ მზადყოფნას ამჟღავნებენ. იმავე 2004 წელს მხოლოდ ერთმა ებრაულ-პროტესტანტულმა ლობისტურმა ჯგუფმა – „ქრისტიანთა და ებრაელთა საერთაშორისო თანამეგობრობამ“ (International Fellowship of Christians and Jews), მისივე პრეზიდენტის იეხიელ ეკსტეინის (Yechezkel Eckstein) შეფასებით, ევანგელისტი ქრისტიანებისაგან დაახლოებით 20 მილიონი აშშ დოლარი შემოწირულობები მიიღო. ამგვარი ებრაულ-ევანგელისტური ალიანსი ერთი შეხედვით უცნაურიც ჩანს, იმის გათვალისწინებით, რაც უკვე აღვნიშნეთ – ევანგელისტური მრწამსის მიხედვით, არმაგედონის დროს ებრაელებმა ქრისტიანობა უნდა მიიღონ, რათა გადარჩნენ. ბევრი ამერიკელი ებრაელისათვის ამგვარი თეოლოგია გაუგებარი და მიუღებელია. ასევე, როგორც ცნობილია, უბრალო ამერიკელი ებრაელების უმეტესობა, როგორც წესი, დემოკრატებს აძლევს ხოლმე ხმას არჩევნებზე და არა რესპუბლიკელებს, განსხვავებით ევანგელისტებისაგან. სამაგიეროდ, მათი ინტერესები სავსებით ემთხვევა ისრაელის მხარდაჭერის საკითხში.

მთლიანობაში აშშ-ის მოსახლეობის და პოლიტიკური ელიტის დიდი და გავლენიანი ნაწილის მეცადინეობით, აშშ-ის საგარეო პოლიტიკა მნიშვნელოვანწილად განისაზღვრება ისრაელის უპირობო მხარდაჭერით, „თავისუფლების“ ნიღბით საზღვარგარეთ ჩამოყალიბებული საკუთარი სექტების, აგრეთვე, რე-ლიგიისგან ფრიად დაშორებული გარყვნილებების წახალისებით. ისრაელის უპირობო მხარდაჭერა დესტაბილიზაციას იწვევს საქართველოს მეზობელ ახლო აღმოსავლეთის რეგიონში. ამ თვალსაზრისით, საქართველოსთვის განსაკუთრებით საშიშია ირანთან დაკავშირებული სცენარების ნეგატიური განვითარება. ასევე არანაკლებ საშიშია საკუთრივ საქართველოს შიგნით დასავლური სექტების გაძლიერება და სხვადასხვა არატრადიციული იდეური თუ სექსუალური მიმდინარეობების ლეგალიზაცია და მორალური გამართლება.

